

Handleiding Social Return

Inhoud

1.0	Inleiding	2
2.0	Invulling social return	2
2.1	Arbeidsparticipatie	4
2.2	Samenwerking met sociaal ondernemers	6
2.3	Maatschappelijke activiteiten voor kwetsbare doelgroepen (sociale cohesie)	7
3.0	Het proces na gunning	7
	Bijlage	8

1.0 Inleiding

Als uitvoeringsorganisatie staat de Sociale Verzekeringsbank (SVB) midden in de samenleving. We betalen aan ruim 5,5 miljoen klanten onder andere het AOW-pensioen en de kinderbijslag. We werken met overheidsgeld, dat we graag zo efficiënt mogelijk willen besteden en waarmee we maximaal resultaat willen bereiken. Voor onze klanten, maar ook voor de samenleving. De SVB zet zich daarom in voor arbeidsparticipatie. Zo zorgen we ervoor dat mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen krijgen. Dit gebeurt onder andere door gebruik te maken van social return in het inkoopbeleid. Social return, of Social Return on Investment (SROI), is net als duurzaam inkopen onderdeel van maatschappelijk verantwoord ondernemen en/of opdrachtgeven. Het ultieme doel van social return is het creëren van duurzame werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

De visie van de SVB op social return

“De SVB werkt aan sociale zekerheid, voor iedereen. Dat doen we met overheidsgeld, dat we graag zo efficiënt mogelijk, en met maximaal sociaal effect willen besteden. De SVB wil als zelfstandig bestuursorgaan, vanuit haar verbondenheid met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, ook arbeidsparticipatie voor iedereen bereikbaar maken. Wij doen dit onder andere door ons inkoopvolume in te zetten als instrument voor het creëren van maatschappelijke waarde. In het bijzonder willen we dit doen door het direct en indirect stimuleren van arbeidsparticipatie voor mensen met een afstand tot die arbeidsmarkt. Wij geven hiermee op een goede en sociale wijze inhoud aan onze maatschappelijke verantwoordelijkheid en aan de voortrekkersfunctie die wij als SVB in de samenleving willen innemen”.

Prestatie-eis

De SVB zoekt opdrachtnemers die onze visie delen en verwacht van haar opdrachtnemers dat zij zich committeren aan een social return verplichting van in beginsel minimaal 5% van de waarde van de opdracht. Social return is maatwerk. Het percentage van 5% is het uitgangspunt, maar tijdens het voortraject van de aanbesteding wordt gekeken of dit proportioneel en haalbaar is (afhankelijk van o.a. de aard en omvang van de opdracht). Indien nodig wordt het percentage naar boven danwel naar beneden aangepast. In het aanbestedingsdocument of de offerteaanvraag leest u terug welk percentage social return wordt gevraagd. De social return verplichting wordt opgenomen in de (raam)overeenkomst en is daarmee onderdeel van het contract.

In deze handleiding leest u hoe social return binnen een opdracht voor de SVB kan worden ingevuld, welke (rand)voorwaarden daarbij gelden en worden ter inspiratie verschillende voorbeelden genoemd.

2.0 Invulling van social return

Bouwblokken

De SVB wil met social return directe (of indirecte) duurzame arbeidsparticipatie stimuleren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De SVB prefereert daarom dat opdrachtnemer de social return verplichting invult door middel van arbeidsparticipatie (het bieden van betaald werk aan mensen uit de doelgroep).

Daarnaast behoort samenwerking met sociaal ondernemers of het organiseren van maatschappelijke activiteiten gericht op (kwetsbare) doelgroepen uit de samenleving ook tot de mogelijkheden voor invulling van social return.

De SVB werkt met de bouwblokkenmethode (zie onderstaande tabel). Aan elk bouwblok is een inspanningswaarde toegekend, waarmee invulling gegeven kan worden aan de social return verplichting.

Deze inspanningswaarde staat niet in relatie tot de daadwerkelijke uitgaven aan uitkeringen en loon.

Het gaat om de afstand die de doelgroep heeft tot de arbeidsmarkt en de inspanning die u levert om voor die doelgroep betaald werk te creëren. Het is mogelijk om verschillende blokken te combineren binnen 1 opdracht en we juichen het uiteraard toe wanneer u een hoger bedrag aan social return weet te realiseren dan in eerste instantie is afgesproken.

Tabel 1: bouwblokken

Arbeidsparticipatie	Inspanningswaarde
Doelgroepen ¹ : soort en eventuele duur van de uitkering	Waarde per jaar op basis van 36 uur per week
1. Banenafpraak, doelgroepregister / Participatiewet met arbeidsbeperking; o.a. Wajong, Wsw	€ 50.000,-
2. Participatiewet (zonder arbeidsbeperking) > 1 jaar	€ 40.000,-
3. Participatiewet (zonder arbeidsbeperking) < 1 jaar	€ 30.000,-
4. WIA	€ 25.000,-
5. Werklozen (WW, IOAW, IOAZ) ≥ 1 jaar	€ 15.000,-
6. Werklozen (WW, IOAW, IOAZ) ≥ 3 maanden en < 1 jaar	€ 10.000,-
7. Niet uitkeringsgerechtigden (Nug'er)	€ 10.000,-
Stages voor scholieren	Inspanningswaarde
8. BBL traject	€ 15.000,-
9. BOL traject	€ 5.000,-
10. VSO/PrO stage	€ 7.500,-
11. hbo of wo stage	€ 2.500,-
Certificeringen	
12. Prestatieladder Socialer Ondernemen (PSO, zie begrippenlijst)	50% korting op de sr-verplichting bij trede 1 en 100 % korting op de sr-verplichting bij trede 2 en 3
Bijzondere kosten	Inspanningswaarde
13. Opleidings- en bijzondere begeleidingskosten	De totaal gemaakte kosten
Bonus	Inspanningswaarde
14. Vast dienstverband (ook voor stagiaires)	€ 10.000,- extra
15. 45+	€ 5.000,- extra
16. Bijzondere groepen; ex-gedetineerden, statushouders	€ 10.000,- extra

Samenwerking met sociaal ondernemers	Inspanningswaarde
17. Inzet van een sociale werkvoorziening Wsw	Betaalde rekening aan SW-bedrijf
18. Iedere geplaatste order bij een sociaal onderneming voor diensten en/of producten ¹ .	Het totale factuurbedrag
Maatschappelijke activiteiten	Inspanningswaarde
19. Het organiseren van maatschappelijke activiteiten / aansluiten bij een lokaal initiatief door het bieden van hulp, steun, kennis	Inzet eigen medewerker € 100,- per besteed uur of factuur ingezette activiteit.

¹ Zie bijlage voor een begrippenlijst

Gestelde kaders

Bij de invulling van de social return verplichting dient rekening gehouden te worden met de volgende kaders:

- De invulling dient binnen de looptijd van de opdracht te worden gerealiseerd;
- In beginsel tellen alleen initiatieven gestart na ingangsdatum van de overeenkomst mee;
- De invulling van social return kunt u slechts bij één opdrachtgever opvoeren;
- De invulling kan zowel binnen als buiten de opdracht worden gerealiseerd;
- De inzet van de bouwblokken 1 t/m 7 kunt u opvoeren voor de duur van de opdracht, met een maximum van 4 jaar;
- De SVB stimuleert leveranciers die vanuit intrinsieke waarde zich inzetten voor arbeidsparticipatie voor iedereen. Hebt u maximaal een jaar voor gunning van de opdracht een medewerker uit een van de genoemde doelgroepen aangenomen? Dan kunt u dit opvoeren voor social return vanaf de gunningsdatum tot maximaal 1 jaar;
- Tot slot vraagt de SVB u om creatief en ambitieus om te gaan met de invulling van uw social return verplichting. Als voorbeeld: een verplichting van € 30.000,- geheel invullen door de inzet van stagiaires (bouwblokken 8 t/m 121), toont naar de mening van de SVB weinig creativiteit en ambitie.

2.1 Arbeidsparticipatie

Met arbeidsparticipatie creëert u werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Als opdrachtnemer bepaalt u in beginsel zelf welke invulling u bij deze opdracht geeft aan de social return verplichting. Hieronder een aantal voorbeelden;

Voorbeeld 1

De SVB verstrekt na een aanbesteding een opdracht aan uw onderneming voor de levering van enveloppen. De opdrachtsom bedraagt € 600.000,- en de duur van de opdracht is 4 jaar. De social return verplichting van 5% die u hebt aangenomen is € 30.000,-. Binnen de contractduur van vier jaar neemt u iemand, die minder dan 1 jaar in de participatiewet (zonder arbeidsbeperking) heeft gezeten, een jaar in dienst voor 36 uur per week. Dit representeert een bedrag van € 30.000,- (bouwblok 3) en daarmee heeft u aan uw verplichting voldaan.

Voorbeeld 2

U heeft een cateringbedrijf en gaat voor twee jaar de catering verzorgen voor de hoofdvestiging van de SVB. De waarde van de opdracht is € 400.000,-. De social return verplichting is vastgesteld op 5% en bedraagt dus € 20.000,-. U neemt iemand in dienst die bij de start van de opdracht minder dan 1 jaar in de WW zit.

De werknemer kan voor de gehele opdrachtduur voor social return worden opgevoerd voor een bedrag van € 20.000,- (2 x € 10.000,- bouwblok 6) bij een werkweek van 36 uur. Indien u besluit om hem/haar vast in dienst te nemen dan kunt u hiervoor € 10.000,- extra opvoeren (bonus bouwblok 14). Uw totale social return bijdrage is dan € 30.000,-. Dus levert u per saldo een hogere bijdrage dan 5% en u draagt eraan bij dat iemand een vaste baan heeft! Een topprestatie!

Voorbeeld 3

De SVB heeft een opdracht verstrekt voor digitalisering van een archief. De klus moet in 12 maanden gerealiseerd worden en u neemt 1 maand na de start van de opdracht iemand in dienst die langer dan 1 jaar in de WW zit. De werknemer kan voor de resterende opdrachtduur voor social return worden opgevoerd voor een bedrag van € 13.750,- (11/12 van € 15.000,-, bouwblok 5) indien hij/zij 36 uur per week werkt.

Voorbeeld 4 - Binnen de opdracht:

U bent een contract aan gegaan met de SVB voor de plaatsing en verzorging van kantoorbeplanting. Voor het wekelijks onderhoud neemt u een nieuwe medewerker in dienst met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Voorbeeld 5 - Buiten de opdracht

Voor de uitvoering van de opdracht kunt u geen nieuw personeel aantrekken voor het plaatsen en verzorgen van kantoorbeplanting, omdat dit zou leiden tot verdringing van het huidige personeel. Echter, elders in het bedrijf ontstaan nieuwe werkzaamheden of werkplekken (logistiek, verpakking, transport etc.) waarvoor u wel iemand met een afstand tot de arbeidsmarkt kunt aannemen.

Voorbeeld 6 – Opleiding

U heeft zo'n 2 jaar geleden iemand in dienst genomen die op dat moment een afstand tot de arbeidsmarkt had. Het 2 jarig contract is bijna ten einde en om de medewerker in dienst te kunnen houden is het nodig dat zij een opleiding gaat volgen. De kosten die u maakt voor de opleiding (of cursus/training/bijscholing) kunt u opvoeren t.b.v. uw social return verplichting bij de SVB.

Hulp bij het vinden van de doelgroep

In Nederland zijn er meerdere organisaties die u kunnen assisteren bij de werving, selectie en begeleiding van diverse genoemde doelgroepen, bijvoorbeeld door te bemiddelen tussen u als werkgever en een werkzoekende. Denk aan:

- UWV WERKbedrijf;
- Gemeenten;
- Re-integratiebedrijven;
- Sociale werkvoorzieningen/werkbedrijven;
- Onderwijsinstellingen.

U kunt contact opnemen met het WerkgeversServicepunt voor persoonlijk en kosteloos advies over en ondersteuning bij de werving en selectie van personeel met een afstand tot de arbeidsmarkt:
<https://www.werk.nl/werkgevers/wervingsadvies/werkgeversservicepunt/index.aspx>.

2.2 Samenwerking met sociaal ondernemers

Wanneer u uw social return verplichting niet volledig kunt invullen met arbeidsparticipatie of als de opdracht een laag arbeidscomponent bevat, kunt u social return ook invullen door samen te werken met of inkopen te doen bij sociaal ondernemers. Sociale ondernemingen zijn bedrijven die een maatschappelijk probleem willen helpen oplossen en hiervoor een werkend businessmodel hebben ontwikkeld. Ze dragen met hun product, dienst of werkproces bij aan bijvoorbeeld een schoner milieu, minder armoede, eerlijk werk voor iedereen, minder voedselverspilling enz. Het creëren van maatschappelijke impact is het hoofddoel, niet het maken van winst.

Om de factuur ter invulling van de social return verplichting bij de SVB te kunnen opvoeren dient de sociale onderneming;

- lid te zijn van Social Enterprise nl <https://www.social-enterprise.nl/> OF
- te zijn opgenomen in het Register van de 'Code Sociale Ondernemingen' OF
- zijn product of dienst aan te bieden via <https://www.buy-social.nl/>.

Vindbaarheid sociaal ondernemers

Op <https://www.buy-social.nl/market/zoek-producten-diensten> kunt u producten en diensten van sociaal ondernemers inzien én er kan, indien gewenst, direct contact worden opgenomen. Dit kan u helpen bij het opstellen van uw plan van aanpak.

Ook zijn er andere platforms waar producten en diensten van sociaal ondernemers gemakkelijk vindbaar zijn, bijvoorbeeld de 'marktplaats' van de Gemeente Amsterdam; <https://socialezaken.info/nl/gemeente> en <https://maex.nl/#/home>.

Voorbeeld 7

De SVB verstrekt na een aanbesteding een opdracht aan uw onderneming voor de levering van kantoormeubilair. De opdrachtsom bedraagt € 400.000,- en de duur van de opdracht is 4 jaar. De social return verplichting van 5% die u hebt aangenomen is € 20.000,-. U heeft 21 maanden een niet-uitkeringsgerechtigde een baan kunnen aanbieden, helaas is de samenwerking vroegtijdig beëindigd en resteert er nog een verplichting van € 2.000,-. U heeft de komende drie jaar geen werkzaamheden om uit te besteden en geen behoefte aan extra personeel. In dat geval telt ook alle omzet mee die u bij sociaal ondernemers genereert door het afnemen van goederen. De koekjes bij de koffie voor vergaderingen laat u bijvoorbeeld leveren door sociaal ondernemer De Koekfabriek te Utrecht of door sociaal ondernemer de Koeckebackers uit Amsterdam. Het factuurbedrag voor deze aanschaf kunt u aftrekken van uw social return verplichting.

Voorbeeld 8

Uw onderneming levert geavanceerde maatwerksoftware, waaraan de SVB behoefte heeft. De opdrachtsom bedraagt € 80.000,-. De social return verplichting van 5% die u hebt aangenomen is dus € 4.000,-. Een deel van deze software moet getest worden. Dat belegt u bij een sociaal ondernemer die gespecialiseerd is in het testen van software door specialisten met autisme. De factuur voor die diensten kunt u opvoeren als social return.

Voorbeeld 9

Naar aanleiding van een gegunde opdracht bij de SVB heeft u een social return verplichting. Het is niet mogelijk voor u om arbeidsparticipatie in directe vorm toe te passen, maar uw bedrijf heeft de wens om op kantoor het meubilair te vernieuwen. U gaat op zoek naar een sociaal ondernemer die gespecialiseerd is in het vervaardigen van (duurzame) meubels. Als bewijs stuurt u ons een kopie van de factuur.

Voorbeeld 10

Aan het eind van het jaar koopt u voor uw personeel kerstpakketten en/of relatiegeschenken in bij sociaal ondernemers. U stuurt ons als bewijs een kopie van de factuur als onderbouwing van uw social return verplichting.

2.3 Maatschappelijke activiteiten voor kwetsbare doelgroepen (sociale cohesie)

Het ultieme doel van social return is het creëren van werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Wanneer u uw social return verplichting niet of niet volledig kunt realiseren door mensen uit de doelgroep aan te nemen, kunt u social return ook deels of geheel invullen met activiteiten die indirect leiden tot een betere positie op de arbeidsmarkt of het bevorderen van samenhang en verbroedering in de samenleving (sociale cohesie). Dit kunt u doen door hulp aan te bieden aan en/of uw kennis en expertise in te zetten voor bepaalde (kwetsbare) doelgroepen in de maatschappij.

Voorbeeld 11

U hebt een trainings- en adviesbureau en hebt een opdracht bij de SVB gegund gekregen. Als invulling van uw social return verplichting zet u uw specialisme in; u geeft vaardigheidstrainingen aan statushouders om hen te helpen op de arbeidsmarkt, zoals ondersteuning bij het maken van cv's, het schrijven van sollicitatiebrieven en het oefenen van sollicitatiegesprekken.

Voorbeeld 12

U zet zich met collega's actief in bij een voedselbank of gaat een dag met uw werknemers klussen op een zorgboerderij.

3.0 Het proces na gunning

Plan van Aanpak

Bij Europese aanbestedingen wordt vaak kort na definitieve gunning een 1e kennismaking met opdrachtnemer ingepland om o.a. stil te staan bij de nieuwe samenwerking en een begin te maken met concretisering van de uitvoering van de opdracht. Tijdens dat 1e gesprek zal worden afgestemd wanneer het Plan van Aanpak rondom de invulling van social return wordt ingeleverd. Ook kunnen alvast ideeën en denkrichtingen omtrent de invulling van social return met elkaar worden besproken. Bij opdrachten waar een kennismaking niet wordt ingepland zal de SVB binnen 10 werkdagen na gunning contact opnemen met opdrachtnemer om ideeën uit te wisselen en af te stemmen wanneer het Plan van Aanpak kan worden verwacht. Richtlijn voor de termijn van het indienen van het Plan van Aanpak is vier weken nadat de opdracht definitief is gegund.

Het Plan van Aanpak dient in ieder geval de volgende punten te bevatten:

- De (verwachte) omvang van de social return verplichting in euro's;
- Een concrete beschrijving hoe de social return verplichting wordt vormgegeven (incl. keuze van de in te zetten bouwblokken);
- Wijze van begeleiding vanuit de opdrachtnemer (bij inzet arbeidsparticipatie);
- Wijze en moment van tussen- en evalueatie (inclusief beschrijving van te leveren bewijsstukken).

Het Plan van Aanpak dient duidelijk en helder te zijn en kan gestuurd worden naar; socialreturn@svb.nl. Het streven is dat het Plan van Aanpak binnen drie weken na ontvangst daarvan definitief wordt gemaakt en overeengekomen wordt door beide partijen. De SVB kan deze termijn na een schriftelijk verzoek verlengen tot maximaal 12 weken.

Consequenties niet of onvoldoende nakomen

Tot nu toe is het nog nooit gebeurd dat een opdrachtnemer de social return verplichting niet is nagekomen. Echter, aangezien social return een onderdeel is van het contract of de overeenkomst kan bij niet of onvoldoende nakoming daarvan het contract of de overeenkomst worden ontbonden.

Bijlage**Begrippenlijst**

Arbeidsparticipatie	Definitie
Banenaafpraak	In het sociaal akkoord van 11 april 2013 hebben het kabinet en sociale partners (werkgevers en werknemers) afgesproken banen te creëren bij reguliere werkgevers voor mensen met een arbeidsbeperking. In totaal gaat het om 125.000 extra banen. 100.000 banen in de marktsector die in 2026 gerealiseerd moeten zijn en 25.000 banen bij de overheid die in 2024 gerealiseerd moeten zijn.
BBL	Beroeps Begeleidende Leerweg (4 dagen werken en 1 dag naar school)
BOL	Beroeps Opleidende Leerweg (korte stages tijdens een mbo-opleiding)
Doelgroepregister	Is een landelijk register, waarin alle mensen staan die vallen onder de banenaafpraak. Het UWV beheert dit register. Het actuele doelgroepregister is te vinden op www.uwv.nl
IOAW/ IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers / Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
Niet uitkerings-gerechtigde (nug'er)	Gaat om niet-werkende mensen die niet in aanmerking komen voor een uitkering
Participatiewet	De Participatiewet is ingevoerd met ingang van 1 januari 2015 en is de vervanger van de Wet werk en bijstand, de Wet sociale werkvoorziening en de Wajong.
(Met arbeidsbeperking)	Mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking
PrO	Praktijkonderwijs
PSO	Prestatieladder Socialer Ondernemen is een kwaliteitskeurmerk van TNO dat inzicht geeft in de mate waarin organisaties meer dan gemiddeld sociaal ondernemen, gericht op de arbeidsparticipatie van kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt. De Prestatieladder kent 4 niveaus; aspirant, trede 1, 2 en 3. Hoe hoger het niveau op de Prestatieladder is bereikt, hoe meer een organisatie bijdraagt aan werkgelegenheid voor kwetsbare groepen of door sociaal in te kopen.
Sociaal ondernemer	Zijn ondernemers die met hun bedrijf een maatschappelijk probleem willen helpen oplossen. Ze dragen met hun product, dienst of werkproces bij aan bijvoorbeeld een schoner milieu, minder afval, minder armoede, eerlijk werk voor iedereen en minder eenzaamheid. Het creëren van maatschappelijke impact is het hoofddoel, niet het maken van winst. Om voor de SVB als sociaal ondernemer te kunnen worden aangemerkt dient de ondernemer; <ul style="list-style-type: none"> - lid zijn van social enterprise https://www.social-enterprise.nl/ OF; - opgenomen zijn in het Register van de 'Code Sociale Ondernemingen' OF - zijn product of dienst aan te bieden via https://www.buy-social.nl/
VSO	Praktijkonderwijs
Wajong	Wet Werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten zonder arbeidsvermogen
WIA (vanaf 2004)	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
Wsw	Wet sociale werkvoorziening, sociale werkplaats
WW	Werkloosheidswet zonder arbeidsvermogen
Statushouder	Vluchteling die asiel heeft aangevraagd en van wie het verzoek is ingewilligd (verblijfsstatus heeft gekregen)
Vast dienstverband	Iemand vast in dienst nemen binnen je bedrijf